

Vertikális megállapodások

Hatékony forgalmazási rendszerek és
versenyjogi megfelelés – Lehetséges?

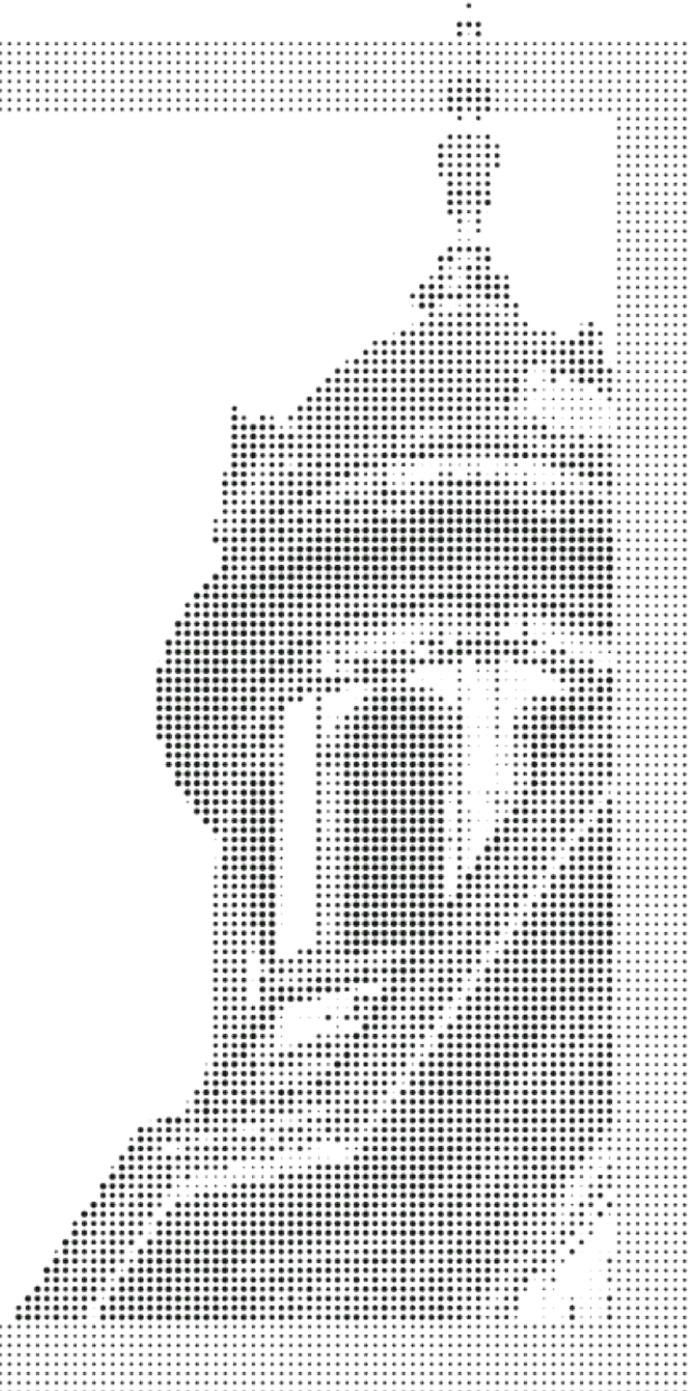
Pánczél Márk

MIE Konferencia

Mezőkövesd

2019. november 22.

*Az előadásban közölt információk az előadó nézeteit tükrözik,
melyek eltérhetnek a Gazdasági Versenyhivatal álláspontjától.*

Az előadás témái

- Vertikális megállapodások – az e-kereskedelem kihívásai
  - Árazási korlátozások
  - Online értékesítés korlátozásával kapcsolatos fejlemények
  - Párhuzamos kereskedelem korlátozása
  - Platform MFN-ek versenyjogi megítélése
- A versenyjogi megfelelés lehetőségei
- A vertikális csoportmentesség felülvizsgálata

A téma aktualitása

- Az e-kereskedelem és a digitalizáció miatt ismét fókuszban
- Számos uniós és tagállami eljárás – jelentős bírságok
  - Bizottság e-kereskedelmi ágazati vizsgálata
  - Asus, Denon & Marantz, Philips, Pioneer (vizonteladási ár rögzítése [RPM] – Bizottság): **111 millió euró**
  - Guess, Nike, Sanrio (párhuzamos kereskedelem korlátozása, online értékesítés korlátozása – Bizottság): **58 millió euró**
  - Husqvarna (RPM – GVH): **111 millió forint**
- Vertikális csoportmentességi szabályok megújítása folyamatban
- Online platformok, árösszehasonlító oldalak, innovatív online áruházak miatt **jelentősen és gyorsan** átalakulnak az értékesítési hálózatok

A vertikális megállapodások szabályai - áttekintés

- Tpv. 11. § és EUMSZ 101. cikk szabályai a vertikális megállapodásokra is kiterjednek
- Csoportmentességi szabályok (330/2010/EU Rendelet)
  - „safe harbor” 30%-os piaci részesedésig (mind a szállító, mind a vevő vonatkozásában)
  - Különösen súlyos korlátozások:
    - Viszonteladási árak rögzítése (De: ajánlott ár, maximált ár lehetséges)
    - Területi vagy vevőkört érintő korlátozás, kivéve pl.:
      - Kizárólagos disztribúció esetén aktív értékesítés korlátozása (kivéve: vevő ügyfelei általi értékesítés korlátozása)
      - Szelektív rendszerben a nem engedélyezett forgalmazók felé történő értékesítés tilalma
    - Szelektív rendszerben a kiskereskedőként működő tagok számára a végfelhasználók felé történő aktív és passzív értékesítés korlátozása
    - Keretszállítások korlátozása a szelektív rendszer tagjai között
    - Pótalkatrészek szállításának korlátozása végfelhasználók és szervizek felé
- Egyedi mentesülés lehetséges – hatékonysági előnyök [Tpv. 11. § (3) bekezdés és EUMSZ 101. cikk (3) bekezdés alapján]
- Vertikális iránymutatás: meghatározza a csoportmentesség körén kívül eső magatartások elemzésének részletes kereteit

Az e-kereskedelem kihívásai

- Online kereskedők és hagyományos üzletek közötti feszültség
  - Eltérő költségek
  - Eltérő üzleti modellek
  - „Potyázás” (free-riding) problémája
- Jogsértő megoldás: viszonteladási árak rögzítése (RPM)
  - Minimum árak, fix árak meghatározása
- Jogszerű megoldási lehetőségek (ha nem tartalmazznak különösen súlyos korlátozást!)
  - Szelektív forgalmazási rendszer („Metro” kritériumok teljesülése esetén)
  - Franchise rendszerben történő értékesítés
  - Hagyományos értékesítés előmozdításának fix összegű támogatása a gyártó/importőr részéről
  - Ajánlott árak (amennyiben az nem működik minimum árként, fix árként!)

Az online értékesítés korlátozása 1.

- Az online kereskedelem passzív értékesítésnek minősül
  - Különösen súlyos korlátozás lehet például:
    - az online értékesítés részarányának korlátozása
    - meghatározott területen kívüli vevők átirányítása/tranzakció megszakítása
- Pierre Fabre-ügy (C-439/09)
  - Online értékesítés abszolút és általános tilalma szelektív forgalmazási rendszerben → cél szerinti versenykorlátozás
- Coty-ügy (C-230/16)
  - Online piactereken keresztül történő értékesítés tilalma megengedett lehet, ha
    - Az áruk luxusimázsának megőrzésére irányul
    - Egységesen határozzák meg
    - Hátrányos megkülönböztetéstől mentesen alkalmazzák
    - A megvalósítani kívánt célra tekintettel arányos
  - Harmadik feles piactereken való értékesítés esetén a gyártónak nincs kihatása az értékesítés minőségi feltételeire
  - A kérdést előterjesztő német bíróság hozzátette: árösszehasonlító oldalak használata nem korlátozható
- Minőség, márka imázsának jelentősége
  - Pierre Fabre ítélet: nem az ár a verseny egyedüli dimenziója
  - Bizottság ágazati vizsgálata: a gyártók szerint a minőség és a márka imázsa a legfontosabb paramétere a versenynek (a kereskedők szerint pedig az ár)

Az online értékesítés korlátozása 2.

- Árösszehasonlító oldalak használatának tilalma
  - Számos tagállami ügy – minden esetben jogsértőnek találták
  - Asics-ügy (német versenyhatóság) – jogsértés megállapítása
    - Márkanév használatának tilalma
    - Árösszehasonlító oldalakat támogató interfész használatának tilalma
  - Bizottság e-kereskedelmi ágazati vizsgálata
    - Megerősítette, hogy az árösszehasonlító oldalak használatának tilalma passzív értékesítés korlátozásának minősülhet
    - De: objektív minőségi követelmények lehetségesek
- Online hirdetések korlátozása – Guess-ügy (Bizottság)
  - A Guess megtiltotta a védjegye és márkanevei használatát az online keresőkön keresztül történő hirdetések kapcsán (pl. Google AdWords)
  - (továbbá: RPM és területi korlátozások)
  - Bár nem volt abszolút online tilalom, a kereskedők nem tudtak forgalmat generálni a saját weboldaluknak
  - A Bizottság passzív értékesítés korlátozásának minősítette a magatartást

Párhuzamos kereskedelem korlátozása

- Sanrio-ügy (Bizottság)
  - Hello Kitty játéksfigurák
  - Védjegyet olyan vállalkozásoknak adja licenciába, amelyek különböző kereskedelmi termékek gyártásával és forgalmazásával foglalkoznak (pl. ajándéktárgyak, írószerek, játéksfigurák)
- A Sanrio korlátozta a licencia tárgyát képező termékek határokon átvéelő aktív és passzív értékesítését
- Közvetlen intézkedések
  - Területen kívüli aktív és passzív értékesítés, valamint online értékesítés tilalma, nyelvhasználati követelmények
- Közvetett intézkedések
  - Ellenőrzések, illetve szerződések megújításának megtagadása
- A GVH előtt is folyamatban vannak vertikális ügyek a párhuzamos kereskedelem korlátozásával kapcsolatban

A vertikális és horizontális korlátozások elkülönítése – Husqvarna-ügy (VJ/103/2014)

- Vertikális árrögzítés a kertészeti termékek piacán
  - Ajánlott árak közzététele, és
  - Árrögzítés a kedvezmények lehetséges mértékén keresztül
- Egyes kereskedők aktívan részt vettek az RPM betartatásában, az árak monitorozásában
  - De: nincs szó horizontális jogsértésről
  - *„Ugyanakkor az a körülmény, hogy a forgalmazók intenzívebb egyeztetéseket folytattak egymással a megállapodás betartása érdekében, nem „fordítja át” a vertikális viszonteladói ár meghatározást a kereskedők közti horizontális árrögzítéssé [...]”*
- Engedékenységi kérelemre (45%), illetve egyezségi nyilatkozatra (25%) tekintettel jelentős bírságcsökkentés
  - Komoly megfelelési erőfeszítések elvégzését is tartalmazza a döntés az eljárás alá vont vállalása alapján (5%)

MFN klauzák versenyjogi értékelése

- MFN klauzák (árparitási kikötések) típusai
  - „Tág” MFN
    - ✓ Más online platformok
    - ✓ Saját weboldal
    - ✓ Saját egyéb értékesítési csatornák (pl. telefonon keresztül, személyesen végrehajtott foglalás/rendelés)
  - „Szűk” MFN
    - X Más online platformok
    - ✓ Saját weboldal
    - X Saját egyéb értékesítési csatornák (pl. telefonon keresztül, személyesen végrehajtott foglalás/rendelés)
- Kéreleméletek
  - Platformok közötti verseny csökken: magasabb jutalékok, magasabb fogyasztói árak
  - Belépési korlátot képez a platformok piacán
  - Megkönnyíti az összejátszást
- De: hatékonysági előnyökkel járhat – potyázás csökkentése
  - Bizonyítási teher a vállalkozáson
- Értékelési nehézségek
  - Hálózati hatások
  - Piac kétoldalúsága
  - „Zero pricing”
- Számos versenyhatósági eljárás az uniós országokban
  - Pl.: online szobafoglalás, online ételrendelés-közvetítés, e-könyvek, online piacterek

MFN klazulák – Netpicér-ügy (VJ/89/2015)

- Az eljárás tárgya: MFN klauzula a Netpicér portált üzemeltető vállalkozás és az éttermi partnerek közötti szerződésekben:
  - *„A partner köteles a Szolgáltató által közvetített rendeléseket a saját házhoz szállítási szórólapján vagy weboldalán szereplő feltételeknek megfelelően (árak, kínálat, akciók, kiszállítási feltételek) kezelni és kiszállítani.”*
  - Tulajdonképpen „hibrid” MFN, mivel a versenytárs platformokra nem terjedt ki, azonban az éttermek saját offline csatornáira igen
- Az MFN értékelése az előzetes álláspontban
  - Nem cél szerinti versenykorlátozás
  - A magatartás a „tág” MFN hatásait replikálja
  - Versenykorlátozó hatás: csökkenti a platformok közötti versenyt
    - Versenytársak alacsonyabb jutalékokat alkalmaztak, a fogyasztói árakban ez mégsem tudott megjelenni
    - Enyhíti az éttermek által a platformokra kifejtett versenynyomást
  - Mentésülés kérdése („free-riding” kockázatának csökkentése)
- Kötelezettségvállalás
  - Időszakos akciók meghirdetésének lehetősége az étterem saját weboldalán
  - Saját offline csatornákon az MFN megszüntetése

Hatékony értékesítési hálózatok és versenyjogi megfelelés?

- **Lehetséges**, de szükséges az értékesítési hálózat szabályainak a versenyjogi keretekre tekintettel történő kialakítása
  - Pl. árazásra vagy online értékesítésre vonatkozó korlátozások mellőzése
  - Már számos döntés ad eligazítást az online térben alkalmazott vertikális korlátozások kapcsán
- Versenyjogi jogsértés vertikális megállapodások kapcsán is komoly kockázatot jelent
  - Számos, jelentős bírsághoz vezető eljárás
  - Érvénytelen szerződések
  - Kártérítési perek
- RPM vagy más, különösen súlyos korlátozás gyanúja esetén:
  - Részvétel nyílt megtagadása
  - Engedékenységi kérelem

A vertikális csoportmentesség felülvizsgálata

- A jelenlegi csoportmentességi rendelet hatálya 2022 májusában jár le
- A Bizottság 2018 végén kezdte meg a jelenlegi csoportmentességi szabályok (csoportmentességi rendelet és iránymutatás) felülvizsgálatát
  - A folyamat várhatóan 2020 első félévében zárul
  - A felülvizsgálat keretében nyilvános konzultációra, az érintettekkel tartott workshopra, a tagállami versenyhatóságokkal való egyeztetésekre kerül(t) sor
- Nyilvános konzultáció keretében a válaszadók által megjelölt főbb kérdések
  - Online korlátozásokra vonatkozó szabályok felülvizsgálatának szükségessége
  - Valódi/nem valódi ügynöki megállapodásokkal kapcsolatos kérdések (elsősorban a kereskedőként és platformként egyaránt működő vállalkozások kapcsán)
  - Platform MFN-ek kérdése

Összegzés

- Az értékesítési hálózatokat a digitalizáció és e-kereskedelem jelentősen átalakítja
- A forgalmazási rendszereket érő kihívások versenyjogilag megfelelő kezelése kiemelten fontos
  - Vizonteladók árazási szabadságát érintő korlátozások szinte minden esetben jogellenesek
  - Az online értékesítés kapcsán alkalmazható korlátozások feltételeit a joggyakorlat egyre pontosabban kialakítja
    - Online értékesítés abszolút tilalma általában jogellenes
    - Árösszehasonlító oldalak használata általában nem korlátozható
    - Online piactereken keresztül történő értékesítés – meghatározott feltételek esetén – elképzelhető lehet
- Versenyjogi megfelelés fontossága

Köszönöm a figyelmet!

Pánczél Márk

**Irodavezető-helyettes
Gazdasági Versenyhivatal
Antitröszt Iroda
panczel.mark@gvh.hu**